

Sammanfattning

Havsmiljöförordningens övergripande mål är att upprätthålla eller uppnå en god miljöstatus i de svenska förvaltningsområdena Nordsjön och Östersjön till år 2020. En av uppgifterna i den första förvaltningsperioden är att göra en inledande bedömning av miljötilståndet och en ekonomisk och social analys av nyttjandet av havet.

Den inledande bedömningen redovisar grundläggande egenskaper och det aktuella miljötilståndet i Nordsjön och Östersjön. Rapporten följer havsmiljödirektivets instruktioner, det vill säga det EU-direktiv som i Sverige genomförs genom havsmiljöförordningen. I den inledande bedömningen ingår en beskrivning av fysiska och kemiska förhållanden, livsmiljöer, samt biologiska förhållanden. Belastning på miljön i form av fysisk störning (t.ex. skador på bottenarna) tillförsel av näringsämnen, tillförsel och förorenande ämnen samt biologisk störning (t.ex. uttag av arter genom fiske) ingår också i analysen.

Den ekonomiska och sociala analysen består tre delar. Den första delen beskriver hur förvaltningsområdena nyttjas och var i områdena som aktiviteterna sker. Den andra delen ger en bild av trender i de mänskliga aktiviteter som påverkar miljötilståndet samt en beskrivning av samhällets kostnad för en eventuell försämring av miljötilståndet. Den svenska analysen bygger på ekosystemtjänstansatsen vilket innebär att kostnaden beskrivs i termer av välfärd förluster som kan kopplas till försämrade eller försvagade ekosystemtjänster. Den tredje delen är en social analys som behandlar direkta och indirekta drivkrafter för miljöbelastningarna.

Havsmiljödirektivets krav innebär i vissa fall att nya underlag måste tas fram vilket inte alltid varit möjligt att nå i i tid för den inledande bedömningen. Rapporten innehåller därför också bristanalyser som pekar ut behov av framtida informations- och kunskapsinhämtning. Bristanalysen redovisas i anslutning till respektive delkapitel.

Den inledande bedömningen baseras på underlag från svenska universitet, forskningsinstitut, myndigheter, konsulter och publicerade resultat från projekt som drivits av HELCOM, OSPAR samt projektet HARMONY, där Danmark, Sverige, Norge och Tyskland deltagit för att ta fram underlag om östra Nordsjön.

I rapporten återfinns Havs- och vattenmyndighetens samlade slutsatser om det aktuella miljötillståndet och den socioekonomiska analysen. Slutsatsen av den inledande bedömningen överensstämmer med vad som framkommit i senare års nationella liksom internationella tillståndsbedömningar; tillståndet i Nordsjön och Östersjön varierar visserligen mellan olika havsbassänger, liksom mellan kust- och utsjövatten, men sammanfattningsvis är nuvarande tillstånd i många fall inte förenligt med vad som kännetecknar god miljöstatus enligt havsmiljöförordningen. Det ogynnsamma tillståndet är förknippat med negativa konsekvenser för såväl marina växter, djur och livsmiljöer som de ekosystemtjänster som människan nyttjar.

En sammanfattning av miljötillstånd och belastning finns i avsnitt 3.8 och slutsatser finns i kapitel 8.